

Ministerstvo dopravy

Souvislosti mezi realizací systémů ITS na území města nebo kraje a poskytováním evropských prioritních služeb ITS

Seminář „Inteligentní dopravní systémy ve Zlínském kraji – informace, zkušenosti a inspirace“, 29. března 2023, Technologické inovační centrum Zlín

Ing. Martin Pichl, Ph.D.

vedoucí

Oddělení inteligentních dopravních systémů

Ministerstvo dopravy České republiky

Obsah

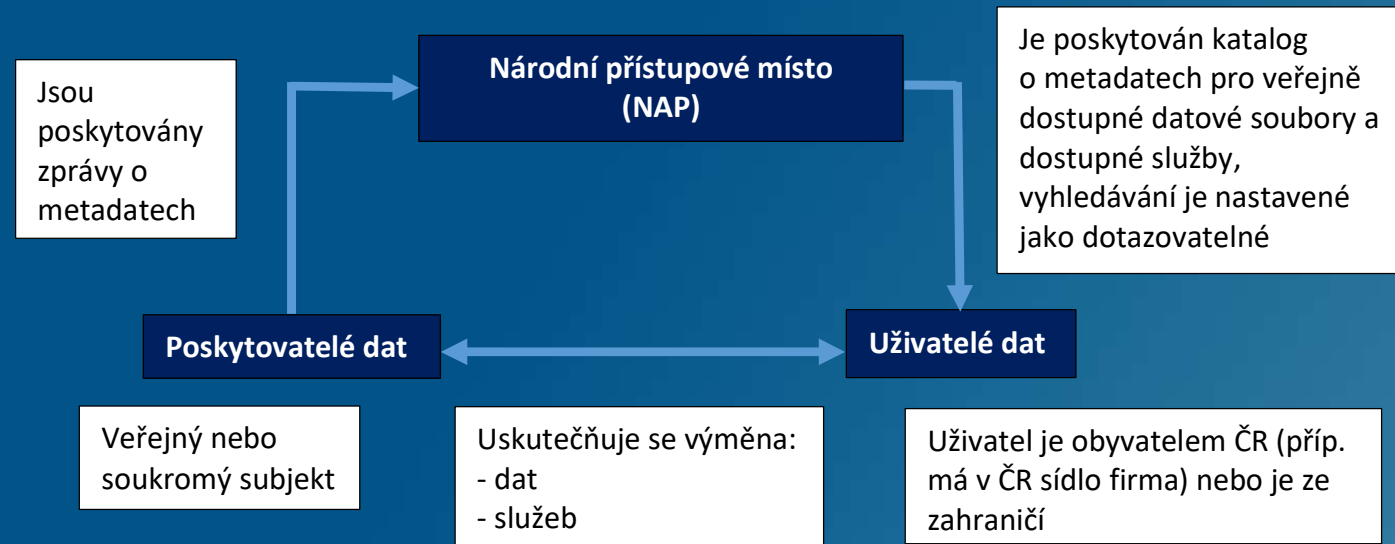
- Vytváření sítě pro výměnu dat o dopravě a cestování v rámci EU
- Právní rámec pro ITS
- Novelizace Směrnice 2010/40/EU Evropského parlamentu a Rady EU ze dne 7. července 2010 o rámci pro zavedení inteligentních dopravních systémů v oblasti silniční dopravy a pro rozhraní s jinými druhy dopravy (Evropská směrnice ITS)
- Novelizace Nařízení Evropské komise v přenesené pravomoci (EU) 2017/1926 ze dne 31. května 2017, kterým se doplňuje směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/40/EU, pokud jde o poskytování multimodálních informačních služeb o cestování v celé Unii
- Co musí projekty ITS a C-ITS ve zkratce nezbytně splnit

Vytváření sítě pro výměnu dat o dopravě a cestování v rámci EU

- Funkční propojitelnost různých systémů ITS, tj. schopnost poskytovat a přijímat služby od jiných systémů a využívat těchto služeb pro zajištění provozu nebo poskytování služeb systému vlastního
- Sdílení dat prostřednictvím standardizovaného strojově čitelného formátu a stanoveného evropského standardizovaného komunikačního protokolu pro přenosy dat (např. DATEX II, NeTEx apod.)
- Členské státy EU zřídily v souladu s evropskou směrnicí ITS národní přístupová místa jako centrální platformy pro data o mobilitě

Vytváření sítě pro výměnu dat o dopravě a cestování v rámci EU

- Povinnosti spojené s národním přístupovým místem stanovené v dosud vydaných delegovaných aktech EU vztahující se k ITS v ČR plní NDIC ŘSD ČR, ve kterém se v nepřetržitém provozu zpracovávají dopravní data z celé ČR a distribuují se uživatelům.

Právní rámec pro ITS

- Na začátku legislativních prací EU (okolo roku 2007) stál záměr stanovit rámec pro vytvoření jednotných podmínek a technických pravidel ve všech zemích EU pro zajištění srovnatelné kvality poskytovaných služeb inteligentních dopravních systémů (ITS)
- Právní rámec pro rozvoj zejména tzv. evropských prioritních služeb ITS technicky harmonizovaným způsobem, který zajistí vzájemnou interoperabilitu systémů ITS v národním, přeshraničním a celoevropském měřítku
- Určuje členským státům jaký konkrétní cíl mají dosáhnout. Směrnice EU ale (na rozdíl od Nařízení) automaticky „nenahrazuje“ národní právní předpis. Členské státy jsou povinny upravit své národní právo takovým způsobem, aby příslušný vnitrostátní zákon zajistil dosažení cílů stanovených ve směrnici EU

Právní rámec pro ITS

- V současné době v České republice provádí evropskou směrnici ITS zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 13/1997“), konkrétně § 39a (Inteligentní dopravní systém), § 40 odst. 2 písm. g), § 41 odst. 1 a v § 42b odst. 5
- Na směrnici ITS navazuje soubor prováděcích předpisů EU, rozpracovávajících její dílčí cíle, a to konkrétně nařízení EK v přenesené pravomoci (tzv. delegované akty EU)
- Nařízení (EU) se uplatňují ve všech zemích Unie automaticky a jednotně (na rozdíl od směrnice), a to okamžitě po jejich vstupu v platnost, aniž by se musely provádět do vnitrostátního práva

Právní rámec pro ITS

- V souladu s evropskou směrnicí ITS přijala Evropská komise jednotlivé delegované akty EU pro následující prioritní akce:
 - a) Poskytování multimodálních informačních služeb o cestování v celé Unii (Nařízení EK č. 2017/1926)
 - b) Poskytování informačních služeb o dopravním provozu v reálném čase v celé Unii (Nařízení EK č. 2015/962)
 - c) Údaje a postupy pro, je-li to možné, poskytování bezplatných minimálních univerzálních informací o dopravním provozu souvisejících s bezpečností silničního provozu uživatelům (Nařízení EK č. 886/2013), *pozn.: od 1.1.2025 nabude účinnosti Nařízení EK č. 2022/670*
 - d) Harmonizované poskytování interoperabilní služby eCall v celé Unii (Nařízení EK č. 305/2013)

Právní rámec pro ITS

- e) Poskytování informačních služeb pro bezpečná a chráněná parkovací místa pro nákladní a užitková vozidla (Nařízení EK č. 885/2013)
 - f) Poskytování rezervačních služeb pro bezpečná a chráněná parkovací místa pro nákladní a užitková vozidla - přijetí delegovaného aktu se ze strany Evropské komise neplánuje
- Nařízení (EU) je tzv. self-executing
 - Nevyžaduje přímou implementaci do právního řádu členského státu.
 - Je právně závazné a platí v celém svém rozsahu v celé EU

Novelizace evropské směrnice ITS

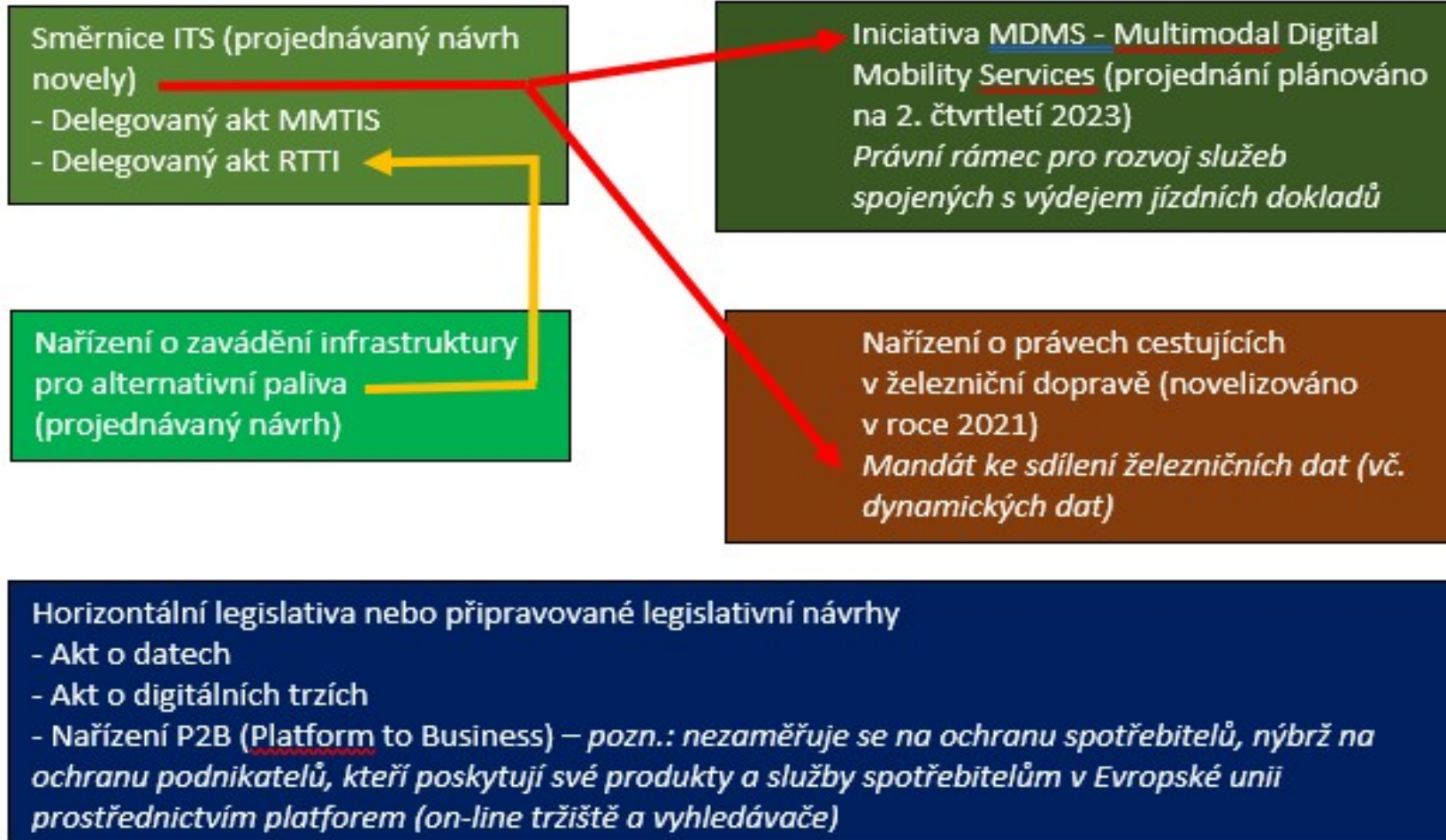
- V současné době se novelizuje (reviduje) směrnice ITS
- Stávající směrnice ITS se zaměřovala hlavně na ITS v silniční dopravě, avšak nyní EK přichází s komplexnějším přístupem, který má přesah do více druhů dopravy a také zahrnuje nové technologické trendy
- Dále řeší zpřístupnění dat, které je také nezbytným předpokladem pro rozvoj návazných digitálních dopravních informačních služeb a informačních služeb o cestování poskytovaných soukromým sektorem
- Novela směrnice ITS se zaměřuje na procesní stránku oblasti sběru, přenosu, vyhodnocení, distribuce a publikace dopravních informací, které jsou zpřístupněny pro poskytování různých služeb ITS na základě stanovených povinností si vzájemně vyměňovat data a informace

Novelizace evropské směrnice ITS

- Souběžně projednávaná revize nařízení TEN-T stanovuje požadavky na rozsah technologického vybavení této sítě, a to základní technické prostředky ITS jako senzory pro sběr dat, světelná návěstidla, proměnná dopravní značení, hardware a software komunikačních a informačních prostředků atd.
- S revizí směrnice ITS souvisí také legislativní práce s jinými právními předpisy a iniciativami EU

Novelizace evropské směrnice ITS

Novelizace evropské směrnice ITS

- V současné době probíhají triology mezi EK, Radou EU a EP
- Jednání s Evropským parlamentem za českého předsednictví vedla ke sblížení stanovisek v mnoha oblastech, na kterých nepanovala shoda, nicméně se nedospělo k dohodě v otázkách:
 - 1) geografického rozsahu (dopravní sítě) a
 - 2) lhůt pro naplnění povinnosti zajistit fungování služeb ITS, resp. zajistit dostupnost rozhodných dat pro zajištění těchto služeb
- Probíhá projednávání za švédského předsednictví:
 - Jako minimální pokrytí sítě je navržen rozsah zpracovaný během českého předsednictví, a to ve dvou časových obdobích:
 - V prvním období mají být zpřístupňovány (publikovány pro třetí strany) zcela nová nebo aktualizovaná data ve strojově čitelném formátu a

Novelizace evropské směrnice ITS

- v dalším období mají pak být zpřístupňována všechna předpokládaná data.
- Je předložen návrh kategorizace typů dat, které jsou nezbytné pro zajištění fungování služeb ITS na úrovni EU, jak je předpokládáno v kontextu novelizované směrnice
- Kategorizace představuje stupeň technické proveditelnosti a vyváženosti ekonomických nákladů na řešení pro získání typů dat uvedených v přílohách (III a IV novelizované směrnice)
- Shody na finální podobě textu by mohla být dosažena do června tohoto roku
- S ohledem na rozšíření působnosti směrnice bude třeba přistoupit ke změně zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů, přičemž nelze vyloučit ani přijetí zcela nového zákona

Novelizace Nařízení (EU) 2017/1926

- Prioritní akce a) „poskytování informačních služeb o cestování v rámci EU při použití více druhů dopravy“ (např. vyhledávání spojení a plánování cest)
- Používaná a zažitá zkratka převzatá z angličtiny: MMTIS (Multimodal travel information services)
- Cestování zahrnuje individuální, veřejnou osobní a cyklistickou dopravu a další druhy dopravy (způsoby přemístění/mobility)

Novelizace Nařízení (EU) 2017/1926

- Zásadní principy (současná právní úprava):
 - dotčené subjekty mají povinnost sdílet jen a jen pokud mají data uvedená v příloze nařízení ve strojově čitelném formátu
 - nařízení neukládá povinnost sbírat data
 - pokud dotčený subjekt má data uvedená v příloze ve stroj. čit. formátu, pak je musí sdílet prostřednictvím národního přístupového místa (*vnitrostátního přístupového bodu*) ve specifikovaném formátu včetně metadat a informací o kvalitě dat

Novelizace Nařízení (EU) 2017/1926

- Předmět revize:
 - zpřesnění a doplnění části s definicemi pojmů
 - co jsou statická a dynamická data
 - kdo je data user
 - kdo je data holder
 - co jsou historická data
 - co to je transport on demand (doprava na vyžádání)
 - co to je access node

Co musí projekty ITS a C-ITS ve zkratce nezbytně splnit

- Z projektového záměru musí být zřejmé:
 - CO je předmětem (těžiště) projektu
 - JAK bude projekt realizován (vč. souladu s právními a technickými předpisy)
 - KDY a KDE bude realizován
 - PROČ je realizován (jaký dopravní problém se projektem řeší)
 - Doplnující informace, shrnutí současného stavu apod.
- U projektů je třeba zajistit informační provázanost s JSDI/NDIC
- U projektů C-ITS je třeba zajistit napojení na centrální prvky C-ITS ŘSD ČR <https://www.c-its.cz/centralni-prvky-c-its>

Co musí projekty ITS a C-ITS ve zkratce nezbytně splnit

- Z důvodu, aby byla zajištěna kompatibilita a interoperabilita systémů C-ITS na národní i přeshraniční úrovni, náklady budou považovány za způsobilé z OPD pouze za předpokladu, že systémy C-ITS nasazované v ČR se budou řídit specifikacemi vytvořenými v rámci projektu C-Roads Czech Republic a standardy uvedenými na webových stránkách Platformy C-Roads, které jsou dostupné na webových stránkách:

<https://www.c-roads.eu/platform/documents.html>

Děkuji za pozornost!

martin.pichl@mdcr.cz